

Yasin ÖZTÜRK
Denizli Milletvekili

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Hazine ve Maliye Bakanı Mehmet ŞİMŞEK tarafından Anayasa'nın 98'inci ve TBMM İçtüzüğü'nün 96'ncı maddesi gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Yasin ÖZTÜRK
Denizli Milletvekili

Özelleştirme başlı başına iyi veya kötü değildir.

Asıl mesele neyin, neden, hangi bedelle ve hangi sonuçla özelleştirildiğidir.

Bir kamu işletmesi zarar ediyor, rekabet üretmiyor ve kamuya yük oluşturuyorsa farklı işletme modelleri tartışılabilir.

Ancak enerji, liman, arazi, üretim tesisi ve stratejik altyapı niteliğindeki kamu varlıkları söz konusu olduğunda mesele yalnızca satış bedeli değildir.

Bir varlığı bugün satarak bir defalık gelir elde edebilirsiniz.

Ama o varlığın gelecek otuz veya elli yılda sağlayacağı geliri, stratejik kapasiteyi ve kamu kontrolünü de kaybedebilirsiniz.

AK Parti iktidarları döneminde Türkiye tarihinin en kapsamlı özelleştirme süreçlerinden biri yaşanmıştır.

Bugün dahi Özelleştirme İdaresi tarafından kamuya ait farklı taşınmazlar, liman alanları ve enerji varlıkları özelleştirme kapsamına alınmaya devam edilmektedir. Örneğin 2026 yılında Soma A Termik Santrali'nin taşınmazlarıyla birlikte satış yöntemiyle özelleştirilmesine yönelik ihale ilanı yayımlanmıştır.

Aynı yıl Türkiye Denizcilik İşletmelerine ait Konak Rıhtımı İşletmesi için 36 yıllık işletme hakkı verilmesi yöntemiyle özelleştirme süreci yürütülmüştür.

Özelleştirme İdaresi, ihalelerde bağımsız değerlendirme raporlarının esas alındığını ve süreçlerin rekabete açık yürütüldüğünü ifade etmektedir.

O hâlde bütün sürecin sonuçlarını Millet adına değerlendirmek de TBMM'nin görevidir.

Soru şudur:

Devlet ne sattı?

Ne kadar gelir elde etti?

Sattığı varlığın bugün değeri ne?

Vatandaş bu özelleştirmeden gerçekten yarar gördü mü?

Bu bağlamda;

- 1) 2002 yılından 2026 yılına kadar gerçekleştirilen özelleştirmelerin toplam satış ve devir bedeli kaç ABD dolarıdır?
- 2) Aynı dönemde TL cinsinden toplam özelleştirme geliri ne kadardır?
- 3) Özelleştirmeden elde edilen gelirlerin ne kadarı Hazineye aktarılmıştır?
- 4) Ne kadarı özelleştirme kapsamındaki kuruluşların borçlarının kapatılmasında kullanılmıştır?

- 5) Ne kadarı yeni yatırımlara yönlendirilmiştir?
- 6) 2002-2026 döneminde özelleştirilen toplam kamu şirketi ve iştiraki sayısı kaçtır?
- 7) Satılan veya işletme hakkı devredilen elektrik üretim tesisi sayısı kaçtır?
- 8) Elektrik dağıtım bölgelerinin özelleştirilmesinden toplam ne kadar gelir elde edilmiştir?
- 9) Elektrik dağıtım özelleştirmelerinin vatandaşın faturası üzerindeki uzun vadeli etkisi analiz edilmiş midir?
- 10) Özelleştirme öncesi ve sonrası dağıtım hizmet kalitesi karşılaştırılmış mıdır?
- 11) Elektrik dağıtım şirketlerinin özelleştirme sonrası yaptığı yatırım tutarı ile sözleşmelerdeki yatırım yükümlülükleri karşılaştırılmış mıdır?
- 12) Yükümlülüğünü yerine getirmeyen şirket bulunmakta mıdır?
- 13) Özelleştirilen limanların sayısı kaçtır?
- 14) Bu limanlardan elde edilen toplam gelir ne kadardır?
- 15) İşletme hakkı devredilen limanların sözleşme sonunda kamuya dönüş tarihleri nelerdir?
- 16) Liman işletme haklarının sürelerinin sonradan uzatıldığı uygulamalar olmuş mudur?
- 17) Süre uzatımlarında kamuya ek bedel tahsil edilmiş midir?
- 18) Özelleştirilen şeker fabrikalarının sayısı kaçtır?
- 19) Bu fabrikaların kaçı bugün aktif üretime devam etmektedir?
- 20) Özelleştirme sonrasında üretim kapasitesi düşen tesis var mıdır?
- 21) Fabrika arazilerinin başka amaçlarla kullanıldığı örnekler bulunmakta mıdır?
- 22) Şeker fabrikalarının özelleştirilmesinin pancar üreticisi ve istihdam üzerindeki etkisi analiz edilmiş midir?
- 23) Özelleştirilen TEKEL varlıklarından elde edilen toplam gelir nedir?
- 24) Özelleştirme sonrası tütün üreticisi sayısındaki değişim analiz edilmiş midir?
- 25) Stratejik öneme sahip kamu işletmelerinin özelleştirme kapsamına alınmasında hangi kriterler kullanılmaktadır?
- 26) Milli güvenlik ve arz güvenliği kriterleri bağımsız değerlendirmeye tabi tutulmakta mıdır?
- 27) Özelleştirilen varlıkların bugünkü tahmini piyasa değeri hesaplanmış mıdır?
- 28) Satış bedeli ile varlıkların sonraki yıllarda ulaştığı piyasa değerleri karşılaştırılmış mıdır?
- 29) Devletin özelleştirme yerine profesyonel yönetim ve halka arz gibi alternatifleri değerlendirdiği çalışmalar var mıdır?
- 30) Kârlı kamu işletmelerinin özelleştirilmesi hangi ekonomik gerekçeye dayandırılmaktadır?
- 31) Özelleştirme öncesinde kâr eden ancak satılan kamu kuruluşları hangileridir?
- 32) Bu kuruluşlardan özelleştirme yapılmıyaydı bugün elde edilebilecek tahmini temettü ve kamu geliri hesaplanmış mıdır?
- 33) Özelleştirme kararlarının uzun vadeli fırsat maliyeti Bakanlık tarafından ölçülmekte midir?
- 34) Özelleştirme sonrasında çalışan sayısı azalan işletmelerde toplam istihdam kaybı ne kadardır?
- 35) Özelleştirme nedeniyle işini kaybeden kamu çalışanı sayısı kaçtır?
- 36) Satış sözleşmelerindeki yatırım ve istihdam şartlarına uymayan yatırımcı sayısı kaçtır?
- 37) Bu nedenle iptal edilen özelleştirme işlemi olmuş mudur?
- 38) Özelleştirme sözleşmelerinin tamamı vatandaşların erişimine açık mıdır?
- 39) Değerleme raporlarının neden tamamı yayımlanmamaktadır?
- 40) Kamu varlıklarının satış bedeli kadar uzun vadeli ekonomik ve stratejik değeri de hesaplanacak mıdır?
- 41) Geçici bütçe geliri sağlamak amacıyla stratejik kamu varlıklarının elden çıkarılmayacağına ilişkin bağlayıcı kriter getirilecek midir?